

STANDARDY OCHRONY DZIECI W FUNDACJI NILAN

Niniejszy dokument wzorowany jest na standardach ochrony dzieci obowiązujących w :

a także zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Sprawiedliwości.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W FUNDACJI NILAN

Preambuła.

Mając na uwadze obowiązek prawny wynikający z zapisów ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich oraz treść wytycznych Organizacji Narodów Zjednoczonych w zakresie biznesu i praw człowieka, uznając istotną rolę biznesu w zapewnieniu poszanowania praw dzieci, Fundacja NILAN przyjmuje do stosowania Standardy Ochrony Dzieci. Niniejszy dokument stanowi zbiór zasad i procedur stosowanych, w przypadku podejrzenia, że dziecku, które ma kontakt z Fundacją, dzieje się krzywda oraz zapobiegania takim zagrożeniom, z uwzględnieniem sytuacji dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Standardy Ochrony Dzieci są realizowane w oparciu o niżej wymienione zasady:

1. Fundacja NILAN prowadzi swoją działalność z poszanowaniem praw dzieci jako osób szczególnie wrażliwych na krzywdzenie.
2. Fundacja NILAN działała w oparciu o zasady odpowiedzialności społecznej i promującej właściwe postawy społeczne.
3. Fundacja NILAN uznaje, że wszystkie osoby pracujące bądź współpracujące, mają obowiązek zawiadamiania organów ścigania o każdym przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa wobec dzieci.

Słowniczek:

Na potrzeby tego dokumentu zostało doprecyzowane znaczenie poniższych pojęć:

1. **Dziecko/małoletni** - na potrzeby niniejszych standardów przyjmuje się, że dzieckiem, jest każda osoba, która nie ukończyła 18 r. ż.¹
2. **Opiekun dziecka** – przedstawiciel ustawowy dziecka, rodzic albo opiekun, rodzic zastępczy, opiekun tymczasowy (czyli osoba upoważniona do reprezentowania małoletniego obywatela Ukrainy, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych).²
3. **Obca osoba dorosła** to każda osoba powyżej 18 roku życia, która nie jest dla dziecka jego rodzicem ani opiekunem prawnym.
4. **Krzywdzenie dziecka** – to wszelkie formy przemocy fizycznej i psychicznej, zaniedbania oraz wykorzystywania seksualnego przez jakąkolwiek osobę, w tym również z pracownika Fundacji.
5. Formy przemocy wobec dziecka:
 - **Przemoc fizyczna** wobec dziecka to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub której dziecko ufa, bądź która ma

¹ Zgodnie z polskim prawem dzieckiem jest każda osoba w wieku poniżej osiemnastu (art. 1 Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.). Małoletnim jest osoba, która nie osiągnęła pełnoletności, zatem osoba do ukończenia 18 roku życia lub kobieta, który uzyskała pełnoletność przez zawarcie małżeństwa po ukończeniu 16 roku życia (art. 10 § 1 i 2 k.c.), które może nastąpić za zezwoleniem sądu opiekuńczego z ważnych powodów i jeśli z okoliczności wynika, że zawarcie małżeństwa będzie zgodne z dobrem założonej rodziny (art. 10 § 1 kro).

² Rodzice - art. 98 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego; Opiekun - art. 155 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego; rodzic zastępczy - art. 1121 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego; opiekun tymczasowy; art. 25 Ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.

- **Przemoc psychiczna** wobec dziecka to wszelkie zachowania dorosłych, które wpływają źle na jego samoocenę, poczucie bezpieczeństwa i utrudniają jego prawidłowy rozwój, np. stosowanie: gróźb, szantażowanie, straszenie, poniżanie, wyzywanie, oczernianie, obwinianie, stawianie zbyt dużych wymagań nieadekwatnych do wieku dziecka.
 - **Wykorzystywanie seksualne dziecka** to każde zachowanie osoby, które prowadzi do jej seksualnego podniecenia i zaspokojenia kosztem dziecka, której ono nie jest w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody. Najczęściej przemoc seksualna wobec dzieci to: ekshibicjonizm, uwodzenie, świadome czynienie dziecka świadkiem aktów płciowych, zachęcanie do rozbierania się i do oglądania pornografii, dotykание miejsc intymnych lub zachęcanie do dotykania sprawcy oraz gwałt.
 - **Zaniedbywanie dziecka** to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.
6. **Przestępstwo na szkodę dziecka** – na szkodę dzieci mogą być popełnione wszystkie przestępstwa, jakie mogą być popełnione przeciwko osobom dorosłym, a dodatkowo przestępstwa, które mogą być popełnione wyłącznie przeciwko dzieciom (np. wykorzystywanie seksualne z art. 200 kodeksu karnego³). Z uwagi na specyfikę pomieszczeń Fundacji, w których można byłoby uzyskać możliwość odosobnienia, przestępstwami, do których najczęściej może dojść na jej terenie będą przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, w szczególności zgwałcenie (art. 197 kodeksu karnego), seksualne wykorzystanie niepoczytalności i bezradności (art. 198 kk), seksualne wykorzystanie zależności lub krytycznego położenia (art. 199 kk), seksualne wykorzystanie osoby poniżej 15 roku życia (art. 200 kk), grooming (uwiedzenie małoletniego za pomocą środków porozumiewania się na odległość - art. 200a kk).
7. **Inne formy krzywdzenia dziecka** niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę – wszystkie formy przemocy stosowane wobec dziecka, które nie spełniają znamiona przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego (np. krzyk, poniżanie, szarpanie, wyzywanie, zaniedbywanie potrzeb, itp.).
8. **Zarząd** – wyodrębnieni pracownicy zarządzający Fundacją, odpowiedzialni za jej właściwe funkcjonowanie pod względem formalnym. Mogą nimi być również inne osoby, którym udzielono pełnomocnictwa do działania w imieniu zarządu Fundacji.
9. **Pracownik** - osoba zatrudniona przez Zarząd do realizacji działań Fundacji, która ukończyła 16 lat jest związana z Fundacją stosunkiem pracy.
10. **Osoba współpracująca** - osoba reprezentujące inne firmy/organizacje/instytucje, która wykonują prace zlecone lub działa za zgodą Fundacji (np. stali dostawcy, pracownicy organizacji i instytucji), nie zatrudniona przez Fundację lub zatrudniona jako wolontariusz.
11. **Osoba pracująca z dziećmi** – to każda osoba (również zarząd lub/i pracownik, wolontariusz) wykonująca zadania bądź delegowana do wykonywania zadań związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem

³ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.).

porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi.

ROZDZIAŁ I. ZARZĄD I PRACOWNICY

Zasady ogólne

1. Fundacja NILAN zobowiązuje siebie oraz pracowników i wolontariuszy, którzy przebywają na jej terenie, do pozyskania wiedzy na temat okoliczności wskazujących, że dziecko przebywające w obiekcie może być krzywdzone oraz w zakresie sposobów szybkiego i odpowiedniego reagowania na takie sytuacje.
2. Przez pozyskanie wiedzy należy rozumieć szeroko jako min. uczestnictwo w szkoleniach i wykładach, korzystanie ze szkoleń on-line i w formie e-learning, zapoznanie się z materiałami edukacyjnymi udostępnianymi bezpłatnie przez inne organizacje.
3. Każdy pracownik i wolontariusz, przed dopuszczeniem do obowiązków, jest zapoznawany ze Standardami Ochrony Dzieci, co zostaje przez niego potwierdzone złożeniem oświadczenia i zobowiązaniem do przestrzegania zasad i procedur zawartych w dokumencie Załącznik nr 1.
4. Fundacja NILAN zobowiązuje się do uwzględnienia sytuacji dzieci z niepełnosprawnościami oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, stosując wytyczne z Załącznika nr 12.

KOMENTARZE I WSKAZÓWKI:

- W Fundacji powinny być udostępnione materiały edukacyjne umożliwiające doskonalenie się w zakresie spostrzegania symptomów krzywdzenia dziecka oraz umiejętności reagowania na krzywdzenie.
- Organizacje pozarządowe, w tym Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, umożliwia wykorzystanie materiałów do samokształcenia w tym zakresie. W celu skorzystania z opracowań, należy założyć konto na platformie edukacyjnej Fundacji i skorzystać z bezpłatnych materiałów edukacyjnych: <https://edukacja.fdds.pl/>.
- Wytyczne dotyczące specyfiki potrzeb i sytuacji dzieci z niepełnosprawnościami oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zawierają szeroki katalog propozycji zapisów, które mogą zapewnić bezpieczeństwo. Każdy Właściciel (Przedsiębiorca lub Rolnik) powinien w sposób indywidualny przeanalizować zapisy w Załączniku nr 12 i dostosować je do specyfiki obiektu.

Obowiązki wobec osób pracujących z dziećmi.

1. Osoby pracujące z dziećmi muszą wykazać w historii swojego zatrudnienia, że w przeszłości nie skrzywdziły żadnego dziecka.
2. Każda osoba, która podejmuje pracę z dziećmi, w tym zarząd i pracownicy i wolontariusze, musi:
 - zostać zweryfikowana w **Rejestrze Sprawców Przepięstw na tle seksualnym**, dotyczy to również osób niepełnoletnich, czyli poniżej 18 roku życia. Sprawdzenie osoby w Rejestrze odbywa się poprzez wydruk wyników wyszukiwania osoby w Rejestrze z dostępem ograniczonym, który następnie wkładany jest do dokumentacji prowadzonej przez Fundację. Zakres danych

osobowych niezbędnych do sprawdzenia osoby w Rejestrze znajduje się w Załączniku nr 3.

- uzyskać informację z **Krajowego Rejestru Karnego** w zakresie przestępstw określonych w rozdziałach XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
 - Jeżeli osoba pracująca bezpośrednio z dziećmi **posiada obywatelstwo inne niż polskie** wówczas powinna przedłożyć również informację z rejestru karnego tego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów.
 - złożyć **oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat**, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwie obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej - Załącznik nr 4. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas osoba składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie - Załącznik nr 5.
3. W przypadku **korzystania z usług podwykonawców lub udostępniania innym podmiotom terenu należącego do Fundacji** (inne firmy, organizacje, instytucje), które na jej terenie podejmują pracę na rzecz dzieci, właściciel powinien zobowiązać taki podmiot **do złożenia oświadczenia**. W oświadczeniu powinna zostać zawarta informacja o tym, że pracownicy tego podmiotu zostali zweryfikowani w odpowiednich rejestrach karnych i nie są karani za przestępstwa wobec dzieci. Dodatkowo osoba zarządzająca tym podmiotem oraz pracownicy tego podmiotu, wykonujący pracę na rzecz dzieci w Fundacji, powinni podpisać oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Dzieci. Oświadczenie powinno być przechowywane w dokumentacji Fundacji - Załącznik nr 8.

KOMENTARZE I WSKAZÓWKI:

- Obowiązek weryfikacji osób w Rejestrze Sprawców Seksualnych oraz Krajowym Rejestrze Karnym będzie obowiązywał **TYLKO I WYŁĄCZNIE** te osoby, które podejmuje pracę z dziećmi związaną z edukacją, wypoczynkiem i opieką nad dzieckiem oraz w zakresie działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci lub z opieką nad nimi. Zanim podejmie się decyzję w tej sprawie, warto zweryfikować, co oznaczają poniższe zadania:
- **zadania związane z edukacją małoletnich** – definicja określona szczegółowo w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji - art. 2 pkt 2-3 definicja edukacji (Dz.U. 2016 poz. 64).
- **zadania związane z wypoczynkiem małoletnich** – definicja określona szczegółowo w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty - art. 92a (Dz. U. 1991 Nr 95 poz. 425).

- **zadania związane z opieką nad dzieckiem** - definicja określona szczegółowo w ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy - art. 146 (Dz.U. 1964 nr 9 poz. 59).
- W przypadku obiektów turystycznych najczęściej będą to osoby, które wykonują bezpośrednią pracę z dziećmi podczas organizowania im czasu wolnego lub zajęć edukacyjnych (specjalne wydarzenia na terenie obiektu, zielone szkoły - o ile właściciel obiektu lub domownik zostaje wyznaczony do przeprowadzenia zajęć lub do opieki nad dziećmi; kącik malucha – jeśli jest tam właściciel lub domownik, który sprawuje nadzór lub opiekę nad dziećmi/organizuje im czas, itp).
- W sytuacji jakichkolwiek wątpliwości zarząd albo pracownik, który nie zajmuje się bezpośrednio pracą z dziećmi, ale może mieć z nimi pośredni kontakt, może podpisać oświadczenie o niekaralności i dodać je do dokumentacji - Załącznik nr 6.
- Informacje z Krajowego Rejestru Karnego może uzyskać osoba, której ta informacja ma dotyczyć. Zaświadczenie można uzyskać bezpośrednio w sądzie lub on-line. Szczegółowe informacje można sprawdzić pod adresem: <https://www.gov.pl/web/gov/uzyskaj-zaswiadczenie-z-krajowego-rejestru-karnego>. Zaświadczenie jest płatne.

Zakres kompetencji i odpowiedzialności osoby odpowiedzialnej za wdrażanie Standardów Ochrony Dzieci w Fundacji.

1. Nadzór nad stosowaniem Standardów Ochrony Dzieci prowadzi zarząd.
2. Zarząd jest organem odpowiedzialnym za zapoznanie pracowników z treścią Standardów Ochrony Dzieci oraz monitorowanie jej stosowania w organizacji.
3. Zarząd lub delegowany do tego celu pracownik, dokumentuje proces edukacji pracowników w zakresie rozpoznawania symptomów, że przebywające w obiekcie dziecko może być krzywdzone oraz sposobów szybkiego i odpowiedniego reagowania na takie sytuacje, zgodnie z procedurami przyjętymi przez Fundację. W tym celu sporządza dokument, w którym umieszcza informacje zawierające: imię i nazwisko pracownika, rodzaj lub formę pozyskania wiedzy ze wskazaniem źródła oraz datę, w którym pracownik przeszedł szkolenie lub pozyskał wiedzę na temat rozpoznawania oznak krzywdzenia dziecka.
4. Zarząd lub delegowany do tego celu pracownik, opisuje każdą interwencję lub zauważone zdarzenie związane z krzywdzeniem dziecka na terenie Fundacji w dzienniku zdarzeń lub innym dokumencie, przeznaczonym do tego celu.
5. W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że doszło do popełnienia przestępstwa, zarząd jest odpowiedzialny za zabezpieczenie dowodów, w tym nagrań z monitoringu (jeśli jest zainstalowany w obiekcie) i przekazanie ich na wniosek służb w formie kopii listem poleconym lub osobiście prokuratorowi lub policji.
6. Zarząd jest odpowiedzialny za prowadzenie procedury, w sytuacji, kiedy doszło do skrzywdzenia dziecka przez jakąkolwiek osobę.
7. Zarząd jest odpowiedzialny za monitorowanie i aktualizację Standardów Ochrony Dzieci.
8. Dane (adres e-mail, telefon) zarządu są dostępne dla gości Fundacji, w tym dzieci. Udostępnienie tych danych ma ułatwić zgłaszanie podejrzenia krzywdzenia dziecka przez każdego dorosłego oraz ułatwiać ujawnianie skrzywdzenia przez samo dziecko, które zostało poszkodowane.

Zasady bezpiecznych relacji dorosły - dziecko obowiązujące w Fundacji.

1. Do stosowania poniższych zasad zobowiązane są wszystkie osoby dorosłe, które mają kontakt z dziećmi na terenie Fundacji.
2. Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez zarząd i pracowników jest traktowanie dzieci znajdujących się na terenie z szacunkiem i uwzględnianiem ich godności i potrzeb.
3. Niedopuszczalne jest stosowanie przez zarząd, pracowników i inne osoby dorosłe wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie.

A. Zachowania i praktyki oczekiwane ze strony zarządu i pracowników:

- W komunikacji z dzieckiem zachowuj cierpliwość i szacunek.
- Słuchaj uważnie dziecka i udzielaj mu odpowiedzi adekwatnych do jego wieku i danej sytuacji. Komunikując się z dzieckiem staraj się, by Twoja twarz była na poziomie twarzy dziecka.
- Poinformuj dziecko, że w obiekcie przestrzegane są Standardy Ochrony Dzieci, które mają sprawić, że poczuje się ono bezpieczne. Wskaż miejsce, gdzie dziecko może się z nimi zapoznać w wersji dla niego zrozumiałej. Zapewnij, że jeśli będzie miało pytania może się zgłosić do Ciebie lub innego domownika.
- Przestrzegaj równego traktowania dzieci bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
- Zadbaj o bezpieczną przestrzeń. Upewnij się, że sprzęt i wyposażenie są używane w sposób zgodny z przeznaczeniem, a otoczenie, w którym przebywają dzieci jest bezpieczne (zwróć uwagę na zabezpieczenia okien i schodów, ograniczony dostęp do ruchliwych dróg, otwartej wody itd.).
- Jeśli widzisz dziecko/dzieci pozostawione bez opieki, a sytuacja może wskazywać na zagrożenie ich bezpieczeństwa, podejmij działania, aby odnaleźć rodzica/opiekuna. Jeśli to niemożliwe lub rodzic/opiekun nie jest w stanie zapewnić opieki należy postąpić zgodnie z procedurami interwencji.

B. Zachowania i praktyki niedopuszczalne:

- Nie wolno Ci krzyczeć, zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka.
- Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka, chyba, że występuje zagrożenie zdrowia lub życia dziecka.
- Nie wolno Ci nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu nieodpowiednich propozycji. Obejmuje to także seksualnie komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
- Nie wolno Ci utrzymywać wizerunku dziecka w celach prywatnych ani służbowych (nagrywanie, fotografowanie) bez zgody rodziców/opiekunów dziecka i zgody samego dziecka. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci.

Wyjątkiem jest sytuacja, kiedy wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, wtedy zgoda rodzica / opiekuna dziecka nie jest wymagana.

- Nie wolno Ci nawiązywać kontaktu z dzieckiem poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych) ani spotykać się dzieckiem poza Fundacją. **Wyjątkiem jest sytuacja, kiedy istnieje uzasadniona obawa o zdrowie i/lub życie dziecka a kontakt ma służyć ustaleniu jego miejsca pobytu i sytuacji, w której znajduje się.**
- Nie wolno Ci proponować dziecku alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji.
- Nie wolno Ci dotykać dziecka, jeśli ono tego nie chce ani w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.

ROZDZIAŁ II. PROCEDURA IDENTYFIKACJI DZIECKA PODCZAS PRZEBYWANIA W FUNDACJI

1. Jedną z form skutecznego zapobiegania krzywdzeniu dzieci jest ustalenie tożsamości dziecka przebywającego w obiekcie i jego relacji w stosunku do osoby dorosłej, z którą przebywa w Fundacji.
2. Pracownik podejmuje wszelkie możliwe kroki zmierzające do przeprowadzenia identyfikacji dziecka i jego relacji z osobą dorosłą, która towarzyszy dziecku.
3. Aby dokonać identyfikacji dziecka i jego relacji w stosunku do osoby, z którą przebywa w Fundacji, należy:
 - a. poprosić o dokument tożsamości dziecka lub inny dokument potwierdzający, że osoba dorosła ma prawo do sprawowania opieki nad dzieckiem.
 - b. W przypadku braku dokumentu tożsamości lub odmowy jego okazania należy poprosić o podanie danych dziecka (imię, nazwisko, adres, numer PESEL).
 - c. W przypadku braku dokumentów wskazujących na pokrewieństwo dziecka z osobą dorosłą lub odmowy ich okazania należy zapytać o tę relację osobę dorosłą oraz dziecko. Przykładowy schemat rozmowy z dorosłym i dzieckiem znajduje się w Załączniku nr 2.
 - d. Jeżeli osoba dorosła nie jest rodzicem lub opiekunem prawnym dziecka, powinna zostać poproszona o okazanie dokumentu np. zgody podpisanej przez rodzica dziecka wraz ze wskazaniem danych dziecka, adresu jego zamieszkania, kontaktem telefonicznym do rodzica i numerem dokumentu tożsamości/numerem PESEL osoby, której rodzic powierzył opiekę nad dzieckiem (oświadczenia, takie jakie wystawiają rodzice dzieciom wyjeżdżającym np. na wycieczkę szkolną)
4. Jeśli osoba dorosła nie posiada żadnego z ww. dokumentów, należy poprosić ją o wypełnienie stosownego oświadczenia, zgodnie ze wzorem przygotowanym przez Fundację.
5. W przypadku odmowy ze strony osoby dorosłej okazania dokumentu dziecka i/lub wskazania relacji należy wyjaśnić, że procedura służy zapewnieniu bezpieczeństwa dzieciom korzystającym z obiektu i że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 maja 2016 roku każdy właściciel obiektu musi stosować się do przepisów z zakresu praw dziecka. Po wyjaśnieniu sprawy w sposób pozytywny należy podziękować za czas poświęcony na upewnienie się, że dziecko jest pod dobrą opieką.
6. W przypadku, gdy rozmowa nie rozwieje wątpliwości dotyczących podejrzenia wobec dorosłego i jego intencji skrzywdzenia dziecka, a zwłaszcza gdy odmawia

on okazania dokumentu tożsamości lub dziecko nie posiada takiego dokumentu, należy dyskretnie obserwować zachowanie dziecka i opiekuna.

7. W przypadku, gdy rozmowa potwierdzi przekonanie o próbie lub o popełnieniu przestępstwa na szkodę dziecka, pracownik zawiadamia o tym fakcie zarząd i policję. Dalej stosuje się procedurę jak w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka.
8. W zależności od sytuacji i miejsca, pracownik weryfikuje, na ile podejrzenie krzywdzenia dziecka jest zasadne. W tym celu dobiera odpowiednie środki prowadzące do wyjaśnienia sytuacji lub podejmuje decyzję o przeprowadzeniu interwencji i zawiadamia zarząd i policję.

KOMENTARZE / WSKAZÓWKI

- Aby uniknąć sytuacji, w których osoba dorosła nie jest przygotowana do okazania dokumentów dziecka (brak dowodu, legitymacji szkolnej lub innych dokumentów umożliwiających tę identyfikację) należy umieścić informację o takim obowiązku w widocznym miejscu, na swojej stronie www oraz innych stronach pośredniczących w rezerwacji pokoi w obiekcie, a także w potwierdzeniu rezerwacji wysyłanym do gościa.
- Należy poinformować osoby dorosłe podróżujące z dziećmi, że podczas rejestracji będzie wymagany dokument pozwalający na weryfikację tożsamości dziecka, wskazujący na pokrewieństwo jak np. dowód osobisty, legitymacja szkolna, mOBYWATEL czy Internetowe Konto Pacjenta, akt stanu cywilnego, orzeczenie sądu, zgoda notarialna rodzica na podróżowanie danej osoby z dzieckiem lub zgoda podpisana przez rodzica dziecka wraz ze wskazaniem danych dziecka, adresu jego zamieszkania, kontaktem telefonicznym do rodzica i numerem dokumentu tożsamości/numerem PESEL osoby, której rodzic powierzył opiekę nad dzieckiem. W przypadku, gdy osoba dorosła nie posiada takich dokumentów minimalnym działaniem ze strony właściciela będzie uważna rozmowa z dzieckiem i dorosłym.
- Wzór oświadczenia, które składa dorosła osoba w sytuacji braku dokumentów lub możliwości ustalenia relacji i tożsamości dziecka i dorosłego, powinien zostać skonsultowany pod kątem RODO oraz innych regulacji obowiązujących na terenie obiektu.

ROZDZIAŁ III. PROCEDURA W PRZYPADKU OKOLICZNOŚCI WSKAZUJĄCYCH NA KRZYWDZENIE DZIECKA PRZEZ OSOBĘ DOROSŁĄ

1. Uzasadnione podejrzenie krzywdzenia dziecka występuje wtedy, gdy:
 - a. dziecko ujawniło fakt krzywdzenia,
 - b. pracownik zaobserwował krzywdzenie,
 - c. dziecko ma na sobie ślady krzywdzenia (np. zadrapania, zasinienia), a zapytane odpowiada niespójnie i/lub chaotycznie lub/i popada w zakłopotanie bądź występują inne okoliczności mogące wskazywać na krzywdzenie np. znalezienie materiałów pornograficznych z udziałem dzieci przy osobie dorosłej.
2. Pracownik, który ma uzasadnione podejrzenie, że dziecko przebywające w Fundacji jest lub zostało skrzywdzone, powinien niezwłocznie zawiadomić zarząd i policję, dzwoniąc pod numer 112 i opisując okoliczności zdarzenia.

3. Należy dołożyć starań, aby utrudnić lub nawet uniemożliwić dziecku oraz osobie podejrzewanej o krzywdzenie dziecka oddalenia się z Fundacji.
4. W każdym przypadku należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka. Dziecko, w miarę możliwości powinno przebywać pod opieką pracownika do czasu przyjazdu policji. O ile to możliwe, należy podjąć próbę wsparcia dziecka - Załącznik nr 9.
5. W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że doszło do popełnienia przestępstwa powiązanego z kontaktem dziecka z materiałem biologicznym sprawcy (sperma, ślina, naskórek), należy w miarę możliwości nie dopuścić, aby dziecko myło się oraz jadło/piło do czasu przyjazdu policji. Należy wyjaśnić dziecku, dlaczego zastosowano wobec niego takie ograniczenia.
6. Po przejęciu dziecka przez policję, pracownik powinien zabezpieczyć materiał z monitoringu (o ile jest dostępny na terenie Fundacji) oraz inne istotne dowody (np. dokumenty) dotyczące zdarzenia i przekazać ich kopię listem poleconym lub osobiście prokuratorowi lub policji.
7. Po interwencji pracownik opisuje zdarzenie w dokumencie przeznaczonym do tego celu.

ROZDZIAŁ IV. PROCEDURA W PRZYPADKU PODEJRZENIA LUB STWIERDZENIA KRZYWDZENIA DZIECKA PRZEZ PRACOWNIKA LUB OBCĄ OSOBĘ DOROSŁĄ

1. Jeżeli zagrożone jest życie lub zdrowie dziecka, osoba, która uzyskała wiadomość na ten temat, powinna niezwłocznie powiadomić policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112, podając dane własne, dane dziecka (o ile to możliwe), miejsce pobytu dziecka oraz opis okoliczności sprawy oraz powiadomić zarząd, który powiadamia opiekunów / rodziców dziecka.
2. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez pracownika, osoba, która powzięła tę informację powinna niezwłocznie poinformować o tym fakcie policję.
3. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez inną osobę dorosłą, która przebywa na terenie Fundacji (np. inny gość, lub pracownik innej firmy wykonujący zadania na terenie Fundacji), osoba, która powzięła taką informację powinna niezwłocznie poinformować zarząd, a pod jego nieobecność innego pracownika.
4. Jeżeli osoba, która dopuściła się krzywdzenia jest zatrudniona przez inną firmę, wówczas należy zarekomendować zakaz jej wstępu na teren Fundacji, a w razie potrzeby rozwiązać z firmą umowę.

ROZDZIAŁ V. PROCEDURA W PRZYPADKU STWIERDZENIA STOSOWANIA INNYCH FORM PRZEMOCY WOBEC DZIECKA PRZEZ RODZICA / OPIEKUNA PRAWNEGO / INNĄ OSOBĘ DOROSŁĄ

1. W przypadku stwierdzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica / opiekuna prawnego lub inną osobę dorosłą, z którą dziecko przebywa na terenie Fundacji, każda osoba będąca świadkiem takiego krzywdzenia powinna na nie stanowczo zareagować.
2. Jeżeli zagrożone jest życie lub zdrowie dziecka, osoba, która powzięła wiadomość na ten temat, powinna niezwłocznie powiadomić policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112, podając dane własne, dane dziecka (o ile to możliwe), miejsce pobytu dziecka oraz opis okoliczności sprawy oraz powiadomić przełożonego / osobę decyzyjną.

3. Jeżeli pracownik jest świadkiem przemocy fizycznej zastosowanej wobec dziecka (klapsy, szarpanie, krzyk, inne wymienione w definicji przemocy fizycznej) powinien starać się przerwać krzywdzenie i zareagować. Możliwe formy i sposoby reagowania na krzywdzące zachowania rodzica / opiekuna / innej osoby dorosłej wobec dziecka znajdują się w Załączniku nr 11.
4. W sytuacji pozostawienia dziecka poniżej 7 roku życia bez opieki, pracownik, który powziął informacje o takim zdarzeniu zawiadamia zarząd, który podejmuje decyzje o dalszym powstępowaniu, w kontekście zapisów Kodeksu Karnego i Kodeksu Wykroczeń⁴. W zależności od tego kontekstu przede wszystkim podejmuje się próbę odnalezienia rodzica / opiekuna prawnego lub innej osoby dorosłej, z którą dziecko przebywa na terenie Fundacji i wyjaśnia, że nie może on pozostawiać dziecka bez opieki. W sytuacji, kiedy odnalezienie rodzica / opiekuna prawnego lub innej osoby dorosłej, z którą dziecko przebywa w Fundacji nie jest możliwe, lub rodzic / opiekun prawny / inna osoba dorosła nie chce lub/i nie jest zdolna przejąć opieki nad dzieckiem, zawiadamia się o tym fakcie policję. W każdym przypadku należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka.

ROZDZIAŁ V: MONITORING I EWALUACJA STANDARDÓW OCHRONY DZIECI

1. Pracownik Fundacji umieszcza swoje dane kontaktowe w miejscu łatwo dostępnym dla gości, w tym również dzieci.
2. Zarząd dokonuje monitoringu i ewaluacji Standardów Ochrony Dzieci co najmniej raz na dwa lata.
3. Monitoring i ewaluacja obejmują weryfikację dokumentu poprzez udokumentowanie odpowiedzi na przykładowe pytania:
 - Czy procedury i zapisy Standardów Ochrony Dzieci są skuteczne?
 - Czy w Fundacji doszło do skrzywdzenia dzieci, ile razy, w jaki sposób?
 - Jak Fundacja zareagowała na podejrzenie lub stwierdzenie skrzywdzenia?
 - Czy zastosowano odpowiednie procedury ?
 - Czy są zapisy, które nie działają albo czy brakuje zapisów, które ułatwią reagowanie na krzywdzenie dzieci?
 - Czy zmieniły się przepisy prawa w zakresie ochrony dzieci i dokument wymaga uaktualnienia?
4. Przeprowadzanie monitoringu należy odpowiednio udokumentować i opisać oraz zachować w dokumentacji Fundacji.

KOMENTARZE I WSKAZÓWKI:

- Dobrą praktyką jest monitorowanie i ewaluacja Standardów Ochrony Dzieci raz w roku (zgodnie z wymogami ustawy raz na 2 lata) lub po każdorazowej zmianie przepisów w tym zakresie. Wynika to z faktu, że łatwiej jest na bieżąco reagować na zmiany dotyczące wymogów prawnych, które dynamicznie się zmieniają, a także można szybciej zdiagnozować, że Standardy wymagają zmiany jakichś zapisów np. część zasad czy procedur nie działa właściwie albo nie jest stosowana, co wymaga szybkiej reakcji i adekwatnych działań.
- Monitoring można prowadzić z udziałem wszystkich pracowników, podczas wspólnego spotkania i analizy wydarzeń w obiekcie pod kątem rozpoznawania i reagowania na krzywdzenie dzieci. Sprawozdanie z takiej rozmowy wraz

⁴ Kodeks Karny art. 160 par.1 i 2; art. 210 par.1, Kodeks wykroczeń art. 106

z odpowiedziami na przykładowe pytania należy przygotować w wersji pisemnej (papierowej lub elektronicznej), zachowując datę sprawozdania oraz wskazując na konieczne do podjęcia działania, jeśli taka konieczność zaistnieje.

Przepisy końcowe.

1. Standardy Ochrony Dzieci wchodzi w życie z dniem uzyskania osobowości prawnej przez Fundację.
2. Standardy Ochrony Dzieci są udostępnione wszystkim osobom dorosłym, w tym pracownikom, gościom i innym osobom dorosłym poprzez umieszczenie ich w siedzibie Fundacji oraz na stronie internetowej.
3. Standardy Ochrony Dzieci udostępnione są w wersji zrozumiałej i skróconej dla dzieci przebywających na terenie Fundacji w miejscu dla nich dostępnym i widocznym.

KOMENTARZE I WSKAZÓWKI

- Przygotowanie wersji skróconej Standardów Ochrony Dzieci powinno być skoncentrowane na:
 - dobraniu odpowiedniego języka, zrozumiałego dla różnych grup wiekowych,
 - formy graficznej, która będzie łatwiej przyswajalna dla dzieci - zwłaszcza młodszych.
 - treść skróconych Standardów powinna koncentrować się na wskazaniu, że:
 - w obiekcie wszyscy dorośli traktują dziecko z szacunkiem i godnością oraz nie zgadzają się na żadne formy krzywdzenia.
 - czym jest krzywdzenie - wymieniając w sposób zrozumiały wszystkie formy przemocy tak, aby każde dziecko miało świadomość, jakie z zachowań dorosłych jest krzywdzeniem.
 - co ma zrobić dziecko, jeśli czuje się zagrożone lub jest krzywdzone, albo wie o tym, że jakieś inne dziecko doświadcza krzywdzenia (najlepiej wskazać konkretną osobę, telefon i adres mailowy, na który można zgłosić krzywdzenie)
 - wypisać, czego dorośli nie mogą robić wobec dzieci na terenie Fundacji, a jak powinni się wobec nich zachowywać.

Jeśli istnieje taka możliwość, to warto, aby skrócona wersja była przetłumaczona na inny niż polski język.

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi:

Jeżeli Fundacja jest organizatorem zajęć dla dzieci, które ze sobą przebywają dłuższy czas lub spotykają się cyklicznie, a dzieci funkcjonują w społeczności i tworzą się między nimi relacje Fundacja powinienna stworzyć załącznik do Standardów Ochrony Dzieci pn. „Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi”. W przypadku, kiedy kontakt między dziećmi jest okazjonalny i krótkotrwały, wprowadzenie zasad nie jest konieczne.

Treść „Zasad bezpiecznych relacji między dziećmi” powinna zostać wypracowana w sposób partycypacyjny, z udziałem dzieci i z uwzględnieniem specyfiki obiektu oraz potrzeb dzieci w nim przebywających. W sytuacji, gdy w Fundacji przebywają dzieci w różnych grupach wiekowych i z różnymi potrzebami, można opracować wersje zasad dla różnych grup.

Zagadnienia, które powinny znaleźć się w „Zasadach bezpiecznych relacji między dziećmi”:

- 1. Zasady komunikacji (w tym komunikacji internetowej?)

- 2. Zakaz stosowania przemocy w jakiegokolwiek formie
- 3. Sposoby rozwiązywania konfliktów
- 4. Szacunek dla cudzej własności, prywatności i przestrzeni
- 5. Równe traktowanie, szacunek dla różnorodności, indywidualnej tożsamości i ekspresji

Lista załączników:

- Załącznik nr 1. Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich.
- Załącznik nr 2. Przykładowy schemat rozmowy z dorosłym i z dzieckiem podczas identyfikacji.
- Załącznik nr 3. Zakres danych do sprawdzenia osoby w Rejestrze Sprawców Przestępstw na tle seksualnym.
- Załącznik nr 4. Wzór oświadczenia o krajach zamieszkania.
- Załącznik nr 5. Wzór oświadczenia o niekaralności.
- Załącznik nr 6. Dobrowolne oświadczenie o niekaralności
- Załącznik nr 7. Przykłady sytuacji mogących budzić podejrzenia lub wskazywać na krzywdzenie dziecka.
- Załącznik nr 8. Wzór oświadczenia w zakresie stosowania Standardów Ochrony Dzieci, dla firm / instytucji, które współpracują z Fundacją .
- Załącznik nr 9. Jak rozmawiać z dzieckiem pokrzywdzonym przestępstwem – wskazówki dla właścicieli obiektów.
- Załącznik nr 10. Sposoby reagowania na krzywdzące zachowania rodzica / opiekuna / innej osoby dorosłej, wobec dziecka.
- Załącznik nr 11. Wytyczne do standardów ochrony małoletnich w zakresie uwzględniającym sytuację małoletnich ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami.

Załącznik nr 1.

Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Dzieci

.....
Miejscowość i data

**OŚWIADCZENIE
O ZAPOZNANIU SIĘ ZE STANDARDAMI OCHRONY DZIECI.**

Oświadczam, że zapoznałam/em się ze Standardami Ochrony Dzieci obowiązującymi w Fundacji NILAN i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
Czytelny podpis (imię i nazwisko)

Załącznik nr 2.

Przykładowy schemat rozmowy z dorosłym i z dzieckiem podczas identyfikacji

- ✓ Podczas rozmowy z osobą dorosłą należy zachować spokój, być uprzejmym i cierpliwym.
- ✓ Na początku rozmowy warto poinformować osobę dorosłą, że w *Fundacji* obowiązują Standardy Ochrony Dzieci i w związku z tym, obowiązkowa jest weryfikacja tożsamości dziecka i relacji łączącej go z osobą dorosłą, towarzyszącą dziecku.
Jest to również zgodne z ustawą o ochronie małoletnich.
- ✓ Mogą zaistnieć sytuacje, w których osoba dorosła będzie czuła się niekomfortowo, wyrazi swój sprzeciw albo niezadowolenie.
Nie musi to oznaczać, że jest ona potencjalnym przestępcą.

Przykład rozmowy z osobą dorosłą:

„W Fundacji obowiązują Standardy Ochrony Dzieci, w związku z tym, w momencie rejestracji prosimy o przedstawienie dokumentów tożsamości dziecka i towarzyszącej mu osoby. Czy dziecko ma przy sobie dokument tożsamości?” (legitymacja, paszport, inne, pozwalające ustalić tożsamość dziecka).

Jeżeli dziecko nie posiada dokumentu lub po jego sprawdzeniu, nie ma pewności, że osoba dorosła jest prawnym opiekunem dziecka, zadajemy osobie dorosłej poniższe pytania, które pomogą ocenić sytuację:

- Jak nazywa się dziecko i ile ma lat?
- Czy jest Pan/Pani prawnym opiekunem dziecka? lub
Czy dziecko jest z Panem/ Panią spokrewnione?
- Czy ma Pan/Pani dokument uprawniający do sprawowania opieki nad dzieckiem?
- Czy ma Pan/Pani zaświadczenie od rodziców dziecka, że przebywa ono pod Pana/Pani opieką?
- Czy może Pan/Pani lub dziecko wykonać telefon do rodziców/opiekunów, abyśmy mogli to potwierdzić?

Przykład rozmowy z dzieckiem:

Witamy Cię w naszej Fundacji.

Ja mam na imię..... i jestem odpowiedzialny/a za.....

Chciałabym/chciałbym Ci zadać kilka pytań:

- Jak nazywasz się, ile masz lat? Gdzie mieszkasz?
 - Kim jest osoba, z którą przyszedłeś/aś / przebywasz / podróżujesz?
 - Czy znacie się dobrze z tym Panem/Panią?
 - Gdzie są twoi rodzice? Chcielibyśmy się z nimi skontaktować, czy masz do nich numer telefonu?
-
- Jeżeli dorosły odpowiada za dziecko, informujemy, że chcemy porozmawiać bezpośrednio z dzieckiem.
 - W każdej sytuacji, w której nie możemy dokonać ustalenia tożsamości dziecka i relacji pomiędzy nim a dorosłym, który mu towarzyszy, prosimy osobę dorosłą o wypełnienie oświadczenia, o którym mowa w rozdziale II pkt 4.
 - Jeżeli dorosły utrudnia kontakt z dzieckiem, nie chce podać danych dziecka ani wypełnić oświadczenia, należy od tej pory obserwować dorosłego i dziecko, aby w razie podejrzeń zareagować na podejrzenie krzywdzenia.
 - Jeśli osoba dorosła chce zrezygnować z dalszej rozmowy z powodu wymaganych procedur i opuścić siedzibę wraz z dzieckiem, należy próbować załagodzić sytuację i zaproponować rejestrację dorosłego z dzieckiem bez konieczności składania oświadczenia i podawania danych. Jednocześnie po zakończeniu procesu rejestracji i oddaleniu się osoby dorosłej, należy podejść decyzje o dalszych działaniach: obserwacji osoby dorosłej lub o wezwaniu policji, która może dokonać wylegitymowania i weryfikacji osoby dorosłej i dziecka, z którym ta osoba przebywa.

Załącznik nr 3.

Zakres danych do sprawdzenia osoby w Rejestrze Sprawców Przepływstw na tle seksualnym

Zakres danych pracownika niezbędnym do sprawdzenia w Rejestrze Sprawców Przepływstw na tle seksualnym.

Imię i nazwisko:

Data urodzenia:

Pesel:

Nazwisko rodowe:

Imię ojca:

Imię matki:

Rejestr dostępny jest na stronie: <https://rps.ms.gov.pl/>

By móc uzyskać informacje z rejestru z dostępem ograniczonym, konieczne jest założenie profilu przedsiębiorstwa.

Załącznik nr 4.
Wzór oświadczenia o krajach zamieszkania

.....
Miejscowość i data

OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA

Oświadczam, że w okresie ostatnich 20 lat mieszkałam/em w następujących państwach, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo, którego jestem obywatelką/em:

.....
.....
.....
.....
.....

Jednocześnie przedkładam informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi / informację z rejestrów karnych / oświadczenia o niekaralności*.

Jestem świadoma/y odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
Czytelny Podpis

* właściwe zaznaczyć

Załącznik nr 5.
Wzór oświadczenia o niekaralności

.....
Miejscowość i data

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

Ja,, PESEL/nr paszportu oświadczam, że w państwie nie jest prowadzony rejestr karny / nie wydaje się informacji z rejestru karnego.*

Oświadczam, że nie byłam/em prawomocnie skazana/-y w państwie za czyny zabronione, odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłam/em się takich czynów zabronionych, oraz że nie nałożono na mnie obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

Jestem świadoma/y odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
Czytelny Podpis

* niepotrzebne skreślić

Załącznik nr 6.
Dobrowolne oświadczenie o niekaralności

.....
Miejscowość i data

OŚWIADCZENIE O NIESKAZANIU

Ja, legitymująca/y się dokumentem tożsamości
..... (rodzaj) i nr oświadczam, że nie byłam/em
skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności,
i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko
mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.
Oświadczam, że jestem świadoma/y konsekwencji złożenia nieprawdziwego
oświadczenia.

.....
Czytelny podpis (imię i nazwisko)

Załącznik nr 7.

Przykłady sytuacji mogących budzić podejrzenia lub wskazywać na krzywdzenie dziecka

UWAGA!

Wystąpienie niektórych zdarzeń nie oznacza automatycznie, że dochodzi do krzywdzenia małoletniego. Ważne jest, żeby zachować czujność i zwracać uwagę na sytuacje, które wzbudzają niepokój. Sytuacją niepokojącą będzie również taka, w której relacja osoby dorosłej i dziecka nie wydaje się swobodna i opiekuńcza.

Osoba nie chce podać swoich danych osobowych ani danych dziecka.	Osoba sprawia wrażenie jakby nie chciała, żeby dziecko nawiązało kontakt z osobą rejestrującą.
Osoba oświadcza, że nie ma dokumentów swoich i/lub dziecka; nie chce udzielić wyjaśnień.	Osoba, która pojawia się z dzieckiem, zaprasza inne osoby, które nie są gośćmi organizacji (osoby takie mogą pojawiać się na krótki czas).
Osoba posiada ze sobą gadżety czy przedmioty, które mogą być przekazywane dzieciom jako prezenty.	Osoba, który przyjeżdża z dzieckiem i wiadomo, że przybywa z daleka, nie ma bagażu albo przyjeżdża z bardzo małym bagażem (podręczna torba/aktówka).
Osoba pojawia się w organizacji z dzieckiem, z którym wcześniej nie pojawiała się.	Osoba zachowuje się wobec dziecka w sposób nacechowany seksualnie, a relacja między osobą dorosłą a dzieckiem nie wydaje się naturalna i opiekuńcza.
Osoba niebędąca rodzicem dziecka wynajmuje pokój, w którym jest mniej łóżek niż meldowanych osób – np. łóżko małżeńskie (dotyczy hoteli i innych miejsc noclegowych).	Dziecko jest ubrane w sposób nieodpowiedni do pogody, jego wieku albo nieadekwatny względem osoby dorosłej, z którą przyjechało do obiektu (ma podarte ciuchy, jest zaniedbane, a osoba dorosła wygląda na zamożną i zadbaną).
Podczas rejestracji dziecko wydaje się niespokojne, zestresowane czy zmuszone do przebywania w obiekcie z osobą dorosłą.	Dziecko nie wie, gdzie jest albo pytane o cel podróży podaje niespójne odpowiedzi
Dorosły będący z dzieckiem, nie pozwala nawiązać osobie obsługującej go bezpośredniego kontaktu z dzieckiem – odpowiada za dziecko, nie dopuszcza dziecka do głosu.	Dziecko sprawia wrażenie, jakby było pod wpływem środków odurzających lub alkoholu (zaburzony i błędny wzrok, problem z utrzymaniem równowagi, niewyraźna mowa, brak reakcji na bodźce).
Dzieci pozostawione bez opieki przez długi czas w pokoju lub w ogóle nie wychodzą z pokoju (np. donoszone jest im jedzenie) - dotyczy hoteli i innych miejsc noclegowych.	Osoba dorosła i dzieci nieczęsto wychodzą z pokoju, prawie wcale nie wychodzą albo wychodzą tylko kiedy mało osób przemieszcza się po obiekcie (dotyczy hoteli i innych miejsc noclegowych).
W pokoju, w którym osoba dorosła zameldowała się tylko z dzieckiem/dziećmi, znajdują się prezerwatywy, narkotyki, etc. materiały pornograficzne, zostawione w widocznym miejscu (dotyczy hoteli i innych miejsc noclegowych).	

Załącznik 8:

Wzór oświadczenia w zakresie stosowania standardów ochrony dzieci, dla firm outsourcingowych, zatrudnianych przez Fundację.

.....
Miejscowość i data

.....

.....

.....

Dane firmy (Nazwa, adres, nr NIP)

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że*:

Pracownicy i współpracownicy, którzy są zatrudnieni w firmie
..... (nazwa firmy) do wykonywania pracy z dziećmi, zostali
zweryfikowani pod względem niekaralności w Rejestrze Sprawców Przepięstw
Seksualnych oraz dostarczyli wymagane zaświadczenie z KRK w Polsce i z innych
państw (o ile dotyczy).

Na wniosek Fundacji, zgadzam się udostępnić do wglądu ww. dokumenty.

Pracownicy i współpracownicy, którzy będą wykonywali zlecenie na terenie
Fundacji, zapoznali się i będą się stosować do Standardami Ochrony Małoletnich,
obowiązujących w Fundacji.

..... (nazwa firmy) wdrożyła własne Standardy Ochrony
Małoletnich, które obowiązują w firmie.

* należy zaznaczyć punkty, które dotyczą zakresu współpracy

Załącznik nr 9.

Jak rozmawiać z dzieckiem pokrzywdzonym przestępstwem – wskazówki dla pracowników obiektów.

Jeżeli w obiekcie dojdzie do sytuacji interwencji w celu ratowania zdrowia lub życia dziecka, albo do sytuacji, w której samo dziecko ujawnia krzywdzenie - **należy przede wszystkim zadbać o bezpieczeństwo dziecka.** Do czasu przyjazdu policji lub innych służb interwencyjnych dziecko powinno przebywać pod opieką pracownika.

Taka sytuacja może powodować silny stres u dziecka i prowadzić do różnych reakcji, takich jak:

- pobudzenie i panika,
- zachowania ucieczkowe mające na celu odwrócenie uwagi od trudnej sytuacji: bagatelizowanie sytuacji, śmiech, inne zachowania, które wydają się być nieadekwatne,
- agresja, autoagresja, zachowania regresywne (bujanie się, zaciskanie rąk),
- wrażenie dezorientowania lub zagubienia,
- wrażenie wycofania, bycie cichym, niewielki ruch lub jego brak,

Każdy kontakt z dzieckiem pokrzywdzonym wymaga delikatności oraz empatii.

Dziecko, które doznało wiele złego ze strony dorosłych jest bardzo nieufne. Przez długi czas mogło doświadczać poczucia silnego zagrożenia życia, może odczuwać, że nie kontroluje własnego losu, jest bezradne i przestraszone.

Dziecko doświadczone wykorzystaniem seksualnym często jest przekonane, że inne osoby dorosłe nie uwierzą w jego relację i boi się, że zostanie obwinione i uznane za „złą” osobę. Dodatkowo, dziecko czuje się w pewnym stopniu odpowiedzialne za fakt bycia wykorzystanym, co powoduje w nim ogromne poczucie winy.

W wyniku manipulacji ze strony sprawcy dziecko postrzega go jako osobę mającą wyjątkowy wpływ, przed którym nikt nie może dziecka ochronić.

Zdarza się, że sprawcy grożą dziecku, że jeżeli będzie przeciwko nim zeznawać, jemu lub bliskim mu osobom może stać się „coś złego”. Sprawcy często wikłają dziecko w zмовę milczenia. Używają argumentów wpędzających dziecko w poczucie winy, wmawiając, że jest ono współodpowiedzialne za to co się stało albo przekonują, że jeśli ujawni wykorzystywanie, to nikt mu nie uwierzy a sprawca uniknie kary.

Dziecko – ofiara handlu często jest świadkiem przemocy, przestępstw, a nierzadko zdarza się, że samo jest zmuszane do ich popełniania. Sprawca wykorzystuje to, strasząc dziecko, że czeka je za to kara ze strony organów ścigania. W związku z tym dziecko, zastraszone, broni i tłumaczy sprawcę. W przypadkach doświadczenia skrajnego zagrożenia życia u ofiary może rozwinąć się syndrom sztokholmski. Syndrom ten jest skutkiem psychologicznych reakcji na silny stres, który może spowodować, że dziecko nawiąże współpracę ze sprawcą wykorzystania lub nawet zacznie go traktować jak swojego opiekuna.

OGÓLNE ZASADY NAWIĄZYWANIA KONTAKTU Z DZIECKIEM MŁODSZYM:

- Zniź się do poziomu dziecka, czyli postaraj się być na wysokości wzorku dziecka (usiądź naprzeciwko/schyl się, itp.).
- Zwracaj się do dziecka po imieniu, jeśli to możliwe.
- Mów powoli, spokojnym głosem, wyraźnie.
- Posługuj się prostym językiem.
- Utrzymuj kontakt wzrokowy.
- Obserwuj, czy jesteś przez dziecko rozumiany.
- W pytaniach wykorzystuj określenia używane przez dziecko.

ZASADY PROWADZENIA ROZMOWY Z DZIECKIEM POKRZYWDZONYM:

- Podchodząc do dziecka najpierw się przedstaw.
- Zaakceptuj i uznaj jego reakcje i uczucia. Bądź uważny na pozawerbalne przejawy uczuć dziecka - zażenowanie, skrępowanie, wstyd, lęk, przerażenie, smutek, poczucie winy.
- Reaguj na te uczucia pomagając dziecku poradzić sobie z nimi: „widzę, że jesteś skrępowana, to naturalne w takiej sytuacji”; „ludzie zazwyczaj wstydzą się, kiedy mówią o takich przeżyciach”, „nie powstrzymuj płaczu, płacz pomaga”.
- Poinformuj dziecko o tym, co się będzie dalej działo. Nie zmyślaj, nie podawaj fałszywych informacji, nie dawaj gwarancji bez pokrycia.
- Zaproponuj wsparcie: „Czy jest coś, w czym mogę spróbować Ci pomóc?”
- Zapytaj czy chce się skontaktować z kimś bliskim.
- Zaakceptuj odmowę.
- Zapewnij dyskrecję, jednak poinformuj, że w sytuacji popełnienia przestępstwa mogą zaistnieć okoliczności, w który Twoim obowiązkiem będzie ujawnienie informacji odpowiednim organom.
- Okaż dziecku zainteresowanie oraz życzliwość, poświęć mu czas.
- Więcej słuchaj, mniej mów - ważne jest, aby dać czas dziecku na wypowiedzenie się. Nie bój się ciszy, wytrzymaj ją.
- Daj mu przestrzeń do mówienia o tym, o czym chce mówić.
- Nie wypytuj o szczegóły. Zadając pytanie zastanów się dlaczego je zdajesz, czy to pytanie ma zaspokoić Twoją ciekawość, czy ma służyć pogłębieniu kontaktu, uzyskaniu ważnej informacji potrzebnej do udzielenia pomocy.
- Daj dziecku odczuć, że wierzysz w to, co mówi.
- Zapewnij dziecko, że nie jest odpowiedzialne za to, co mu się przydarzyło.
- Nie oceniaj. Nie zadawaj pytań, w których zawarta jest ocena: np. „dlaczego nie wezwałeś pomocy/nie uciekłeś?”, „dlaczego mu/jej uwierzyłeś”, „dlaczego na to zgodziłaś/eś się, skoro wiedziałaś/eś...? itp. Z reguły wzbudza to poczucie winy u dziecka, a także wprawia je w zakłopotanie, ponieważ często nie rozumie ono przyczyn zachowań własnych i innych osób. Poza tym nie znasz sytuacji i doświadczeń dziecka, które mogły wpłynąć na jego zachowania.
- Nie przytulaj dziecka, nie dotykaj go, chyba , że o to prosi- kontakt fizyczny może je przestraszyć i „zamknąć”, dotyk może mu się źle kojarzyć budzić traumatyczne wspomnienia, zwłaszcza w kontekście wcześniejszego wykorzystania.

Załącznik nr 10:

Sposoby reagowania na krzywdzące zachowania rodzica / opiekuna / innej osoby dorosłej wobec dziecka.

Jeżeli widzisz przemoc wobec dziecka ze strony rodzica lub opiekuna - dziecko jest szarpane, wyzywane, poniżane, bite (np. karcenie kłapsem)? Zareaguj!

Twoja reakcja na krzywdę przywraca dziecku poczucie bezpieczeństwa i daje szansę na lepszą przyszłość. Może również ochronić zdrowie, a nawet życie dziecka!

Jak możesz zareagować:

ZAUWAŻ

Zasygnalizuj, że zauważyłeś sytuację krzywdzenia dziecka. Nawiązanie kontaktu wzrokowego może być wystarczającą reakcją powstrzymującą przemocowe zachowanie rodzica, opiekuna lub innego dorosłego towarzyszącego dziecku. Nie obawiaj się obserwować. Masz prawo przyglądać się temu, co dzieje się w na terenie obiektu czy przestrzeni publicznej.

NAWIĄŻ KONTAKT

Kiedy rodzicem targają tak silne emocje, że nie potrafi powstrzymać przemocy wobec swojego dziecka, nie dotrą do niego racjonalne argumenty. Jeśli chcesz skutecznie zareagować, spróbuj obniżyć jego napięcie.

Zadaj proste pytanie, np.: „Przepraszam, czy coś się stało?”

Możesz też odnieść się do własnych doświadczeń, np.: „Pamiętam, kiedy moje dzieci były w tym wieku. To bardzo trudny czas. Czy mogę w czymś pomóc?”

Czasem wystarczy głośno powiedzieć: „Widzę, że jest pani/panu trudno” lub „Czasem mamy zły dzień i wtedy nie potrafimy się dogadać”.

Sama próba nawiązania takiej rozmowy może dać rodzicowi do myślenia i zatrzymać przemoc

wobec

dziecka.

Może to być też początek dalszej rozmowy prowadzącej do uspokojenia sytuacji.

NAZWIJ SYTUACJĘ

Nie krytykuj i nie atakuj, ale też nie unikaj nazywania rzeczy po imieniu.

Spokojnie, ale stanowczo mów o tym, co cię zaniepokoiło – np.: „Widzę, że uderzył Pan/Pani dziecko”, „Proszę nie bić dziecka. Proszę nigdy tego nie robić”.

Załącznik nr 11:

**Możliwe formy i sposoby reagowania na krzywdzące zachowania rodzica/
opiekuna/innej osoby dorosłej wobec dziecka**

[Formy i sposoby reagowania na krzywdzące zachowania rodzica / opiekuna / innej osoby dorosłej wobec dziecka – plik w formacie PDF \(fragment publikacji Ministerstwa Sprawiedliwości\)](#)

Załącznik nr 12:

Wytyczne dotyczące sytuacji dzieci z niepełnosprawnościami oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

[Wytyczne Ministerstwa Sprawiedliwości – plik w formacie PDF](#)